

Křižáček

L i t t l e   C r u s a d e r

film Václava Kadrnky

Štáb

Scénář

Vojtěch Mašek, Jiří Soukup, Václav Kadrnka
volně na motivy epické básně Jaroslava Vrchlického
Svojanovský křížáček

Dramaturgie

Marcela Pittermannová

Režie

Václav Kadrnka

Kamera

Jan Baset Střítežský

Zvuk

Jan Čeněk

Střih

Pavel Kolaja

Kostýmní výtvarnice

Katarina Štrbová-Bieliková

Architekt a výtvarník lokací

Luca Servino

Výtvarné návrhy prostoru

Dan Pitín

Producenti

Václav Kadrnka st., Marko Škop

Výkonný producent

Jan Macola

Koproducenti

Marko Škop, Ján Meliš (Artiléria SK),
Carlo Cresto-Dina (Tempesta IT)

Exekutivní producent

Daniel Bergmann

Křížáček

L I T T L E C R U S A D E R

film Václava Kadrnky

volně na motivy básně Jaroslava Vrchlického

DCP | barevný | 100 min. | 4:3
Česká republika, Slovensko, Itálie

Synopse

Rytíř Bořek se vydává po stopách svého zmizelého synka. Malý Jeník uprchl z domova, spěchá za snem, za iluzí o svatém poslání dětí. Stárnoucí otec po něm všemožně pátrá, snaží se syna dohnat, přichází ale všude pozdě, nachází už jen svědky, kteří tvrdí, že Jeníka viděli. Získává od nich alespoň střípky informací, ze kterých se snaží poskládat dohromady osudy svého chlapce. Ztraceného syna si projektuje i do dětí, na které cestou narazí. Obraz chlapce se však postupně rozostřuje, Bořkovo vědomí se postupně drolí a krajina, kterou putuje dál a dál, je stále více krajinou jeho stavu myslí. Jediné hmotné, co nachází, jsou předměty s Jeníkem spojené: dětský meč a křestní mince. Získává tak reálnou stopu, ale nedokáže ji správně vyhodnotit. Postupně přestává rozlišovat mezi skutečností a pouhou inscenací mýtu.

Autorská explikace

Křížáček je záznamem vnitřního boje otce, který se vyrovnává se zmizením (dospěním) syna. Chlapec utíká za iluzí, která má mnohem více než reálný základ podobu mýtu či legendy, stejně tak jeho otec nalézá pouze stopy, ozvuky, inscenovanou skutečnost.

Cíl chlapcovy cesty film odkrývá postupně. Nechává ho odhalit otcem na jeho pouti, což je zároveň jeden z prvků prohlubujících jeho beznaděj. Práce s filmovým znakem a tajemstvím je klíčová. Doslownost a konkretizování jde proti poetice filmu.

Je záměrem neužívat dějové retrospektivy, nýbrž nalézat pouze stopy a nechat pravdu o chlapcově cestě zastřenou. Zmínky o nebezpečí jsou právě tím, co otce sžírá a jitrí jeho (i divákovu) představivost. Co všechno se už stalo, co všechno se ještě může stát?

Film ztratí chlapce ze zorného pole a nechává otce sbírat střípky z vyprávění nejistých svědků. Někde za básní tak vzniká zamlčený děj.

Poznámky režiséra

vytráčení versus vyjevování

Motiv vstupování a odcházení, překračování a přecházení, protože překročení prahu domu naznačuje opuštění jednoho prostoru (svět domova) a vstoupení do prostoru dalšího (svět venku).

Předpoklad existencí obou světů je vyjádřen pohybem padacího mostu. Propojení domovským prahem.

Pro diváka jde o práh mezi jeho světem a světem filmu, pro film jde o práh mezi skutečností a mýtem.

Prah vždy míří dvěma směry, jelikož současně věci propojuje i odděluje.

Hranice může být překročena, rozdělení prostoru známého a neznámého.

„...obrazy bdí.“ (Gaston Bachelard, Poetika prostoru)

Divák se ocitá mezi dvěma póly - mezi projekcí a identifikací (rozpoznávání).

V dobách laterny magiky v 60. letech 19. století se fantasmagorické projekce promítaly na kouřových plátnech. Materializace vzduchu.

Zástěna skrývá a chrání (draperie, opona, plášť) ale také rozevívá a odráží.

Polopropustná membrána, kterou něco prochází, ale taky zabraňuje vstupu může být sítkem i filtrem.

Skrze drapérii překračujeme hranici a vstupujeme do jiného světa, do světa mýtu.

Režisér Václav Kadrnka, otázky a odpovědi

Film je volnou adaptací epické básně Jaroslava Vrchlického Svojanovský Křížáček. Proč jste si vybral tuto předlohu?

Má v sobě témata, která mě zajímají.

Nepřítomnost milovaného člověka, motiv prchavosti a hledání, otcovská láska, rodinné pouto jako projev milosti.

Kniha je romantickou baladou, psanou pro děti, ale hlavní postavou v ní není malý Jeník, nýbrž otec Bořek, který ho hledá.

Ano, tímto popírá dětský žánr. Pracuje s nepřítomností chlapce, a hlavně s dopady této absence na otce.

Film se předlohy v mnohých ohledech věrně drží, v dalších ji překonává a dále rozvíjí.

Vždy je třeba revitalizovat předlohu, když jí dáváte novou formu. Nestací ji jen okopírovat, ale objevit v ní nové hodnoty, zasadit ji do nových kontextů.

Kniha se dotýká mýtu o dětské křížové výpravě. Jak jste s tímto motivem pracovali?

Usilovali jsme o to, aby samotný motiv dětské křížové výpravy nebyl v prvním plánu vyprávění a spíše se s ním pracovalo jako s filmovým znakem. Jde o metaforu dětského ideálu. Nebo ještě lépe metaforu čistého ideálu. Je v pozadí, vsáknutý do filmu.

V čem je podle vás téma Křížáčka dnes aktuální?

Aktuálnost díla přispívá k jeho pomíjivosti.

Dílo se má vztahovat jen samo k sobě, má být monolitem, nemá usilovat o aktuálnost nebo být nějak společensky, politicky nebo ideologicky platné. Má se odvíjet samo od sebe a samo zase do sebe zapadat. Angažovanost díla je něco mně osobně velmi odporného. A může pomrkat jak chce, že stojí na té “správné straně.”

Křížáček podle Vás nemá být svědectvím o středověku ani se nemá opírat o dobový naturalismus. Čím tedy je?

Filmový naturalismus je vždy přechodný. Lidé měli představu o naturalismu jinou ve 30. letech, jinou v 60. letech minulého století a jinou mají i dnes. Jde o prchavou, vnější hodnotu. Naturalismus je pouhý efekt, jeden z dalších filmařských figlů.

Pokud se v Křížáčkovi najdou nějaká spojení se současnými společenskými nebo politickými tématy, pak je to proto, že se podařilo dotknout se archetypálních a nadčasových témat. Křížáček je především kinematografickým dílem.

Zvolil jste si obrazový formát 4:3, co vás k tomu vedlo?

Úzkým formátem jsme s kameramanem posílili tunelový efekt, proto jsem se taky v první půlce filmu chtěl vyhýbat nebi.

Statičnost záběrů, minimální pohyb kamery, zmrazené obrazy, to vše si o úzký formát říkalo. Chtěl jsem vytvořit tunel, který by podpořil otcův stav, jeho osamělost a úzkost. Schválně jsem mu nechával více prostoru nad hlavou, jakoby na svých bedrech nesl velkou tíhu.

Václav Kadrnka

Režisér Václav Kadrnka se narodil v září 1973 ve Zlíně. V roce 1988 se s rodinou vystěhoval do Velké Británie, kde vystudoval divadelní vědu. Od roku 1999 do roku 2008 studoval režii hraného filmu na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění (FAMU) v Praze. V roce 2011 měl premiéru jeho celovečerní debut *Osmdesát dopisů* na Mezinárodním filmovém festivalu Berlinale a sklidil značný mezinárodní ohlas. Byl uveden na mnohých světových festivalech a přehlídkách a získal významná ocenění. V roce 2012 byla Václavu Kadrnkovi udělena Cena české filmové kritiky za Objev roku.

Na projektu *Křižáček* pracoval čtyři roky.

Předchozí film

Osmdesát dopisů (Eighty Letters)

Berlinale 2011

Obsazení

Karel Roden v roli stárnoucího otce Bořka.

Karel je hercem velkého gesta a mě lákalo jít opačně a úplně ho ztláčit, minimalizovat dialogy, zmírnit gesta, potlačit expresivní výraz. Vytvořit tak tiché napětí, které pulzuje někde uvnitř postavy.

Bořek je pasivní postavou, je pouhým pozorovatelem.

Jeho příchody ex post stvrzují, že není hybatelem děje.

To jen umocňuje jeho beznaděj a já jsem chtěl, aby tohle všechno nebylo jen “dobře zahrané”.

Karel je milujícím otcem. Jeho otcovský strach ho s postavou Bořka pojí. Šlo mi víc o esenci člověka než o hereckou bravuru.

Aleš Bílík v roli mladého rytíře Szimka.

Mladý rytíř Szimko je podobou dospělejšího Jeníka. Aleš má rytířskou postavu a dětskou tvář. Postava Szimka je světlo, které Bořka vede, jeho průvodce. Aleš to naplnil a film prozářil.

Matoušek John v roli Jeníka.

Matouška jsem našel v tramvaji cestou domů. Stál jsem v zadní části a něco mi řeklo, abych prošel celou tramvají, že se něco stane. No a na tom druhém konci seděl Matoušek s maminkou a mně se tomu vnitřnímu hlasu chtělo uvěřit a tak jsem ho obsadil.

A duch můj, svět jež nezkojil,
u tebe záčkem je hbitě
a nyní chápe po letech,
jak mohlo svět spasit – dítě!

Jaroslav Vrchlický

MOTÝLI VŠECH BAREV, Intermezzo / Písňe o mé dceři

Píseň starých

Zůstaň doma
Zůstaň a sčítej ovce
Můj starý otče!

Jsi už starý
Starý a plný hříchu
Můj starý otče!

Zůstaň doma
Můj starý otče!

Kontakty

Sirius Films s.r.o.

Václav Kadrnka st.

+420 606 706 107

info@vaclavkadrnka.com

info@siriusfilms.cz

www.siriusfilms.cz

Artileria

Marko Škop

+421 903 789 198

skop@artileria.sk

www.artileria.sk

Distributor pro Českou republiku

Producent

Koproducent

ARTILERIA

Česká televize

tempeřta

RWE
energie českého filmu

Podpořeno

EURIMAGES

státní fond kinematografie

af AUDIOVIZUÁLNÝ FOND

Fondazione **SARDEGNA** FILM COMMISSION

CAGLIARI FILM COMMISSION

Sponzoři

LUKROM

suntel

